

PROTOKÓŁ

kontroli kompleksowej, przeprowadzonej w dniach 13-15.05.2024 r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu

Kontrola została przeprowadzona przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie:

- 1) P. Ewę Kloc - głównego specjalistę w Oddziale Nadzoru w Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny - upoważnienie nr 1 Wojewody Podkarpackiego z dnia 30.04.2024 r. zn. S-I.431.10.1.2024.EK, kierującą zespołem inspektorów,
- 2) P. Urszulę Klimkiewicz – inspektora wojewódzkiego w Oddziale Nadzoru w Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny - upoważnienie nr 2 Wojewody Podkarpackiego z dnia 30.04.2024 r. zn. S-I.431.10.1.2024.EK.
- 3) P. Karolinę Nawara - starszego specjalistę w Oddziale Nadzoru w Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny - upoważnienie nr 3 Wojewody Podkarpackiego z dnia 30.04.2024 r. zn. S-I.431.10.1.2024.EK.

Celem kontroli była analiza i ocena:

realizacji zadań samorządu powiatowego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej wykonywanych przez powiatowe centrum pomocy rodzinie.

Wykaz aktów prawnych, dotyczących działania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym przedmiotem kontroli:

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U.2024.424).
- 2) Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P.2023.1232).
- 3) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz.U.2023.1158).
- 4) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U.2023.1163).

- 5) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz.U.2023.1166).
- 6) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U.2023.1164).
- 7) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U.2023.901).
- 8) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz.U.2023.1165).

Nazwa i dane teleadresowe jednostki kontrolowanej:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu
ul. Jana Pawła II 17, 37-500 Jarosław
tel. 16/6246285, e-mail: sekretariat@pcpr-jaroslaw.pl

Dane osoby kierującej kontrolowaną jednostką:

Pani Agnieszka Majowska - Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu.

Pani Agnieszka Majowska została powołana na stanowisko Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu z dniem 1 grudnia 2018 r., na podstawie *uchwały Nr 670/2018 Zarządu Powiatu Jarosławskiego z dnia 9 listopada 2018 r. w sprawie przeniesienia (awansu wewnętrznego) na stanowisko Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu* (akta kontroli str. 1-2). Posiada kwalifikacje wymagane dla osoby zajmującej ww. stanowisko, zgodnie z *art. 122 ustawy o pomocy społecznej* (akta kontroli str. 3-14).

Okres objęty kontrolą: od dnia 1 stycznia 2024 r. (do daty kontroli).

Forma kontroli: kontrola kompleksowa.

Wpis do Książki Kontroli: dokonano wpisu do Książki Kontroli pod numerem 19.

Podczas kontroli informacji udzielaly:

- Pani Agnieszka Majowska - Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu,
- Pani Agnieszka Wywrót - specjalista pracy socjalnej.

Miejsce przeprowadzenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono na podstawie udostępnionych dokumentów w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu, ul. Jana Pawła II 17, 37-500 Jarosław. Ponadto dokonano oględzin mieszkania kryzysowego, które znajduje się w Jarosławiu przy ul. Paderewskiego 11 a.

Użyte w protokole skróty:

- 1) PCPR, Centrum - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu,
- 2) PIK - Punkt Interwencji Kryzysowej.

Obszar 1.**Informacje ogólne.****1.1. Informacje ogólne/Ustalenia kontroli.**

Sprawy związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, dotyczące mieszkańców Powiatu Jarosławskiego, kierowane są do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu. Jednostka pracuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 15.00. W strukturze organizacyjnej PCPR pozostaje Punkt Interwencji Kryzysowej z mieszkaniem kryzysowym.

Z analizy *Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu*, przyjętego *Uchwałą nr XVII/150/2012 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 17 lutego 2012 r.*, zmienionego *Uchwałą Nr L/436/2014 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 25 sierpnia 2014 r. zmieniającą uchwałę w sprawie nadania Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu* wynika, iż Centrum realizuje określone ustawami zadania własne powiatu, zadania zlecone ustawowo, zadania określone uchwałami organów powiatu oraz wynikające z przepisów prawa z zakresu m.in. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (akta kontroli str. 15-19).

Z kolei w *Regulaminie Organizacyjnym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu*, przyjętym *Uchwałą Nr 1037/2024 Zarządu Powiatu Jarosławskiego z dnia 15 marca 2024 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu* wyartykułowano informacje nt. realizacji poszczególnych zadań z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej w treści:

- a) Rozdz. I, § 1, pkt 1, w którym zawarto informację, że Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu jest jednostką organizacyjną powiatu jarosławskiego, wykonującą zadania własne i zlecone powiatu w zakresie m.in. przemocy domowej.
- b) Rozdz. I, § 4, pkt 8, gdzie zawarto informacje, że PCPR działa na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.).
- c) Rozdz. III, § 7, ppkt 8, w którym wskazano, że jednym z zadań realizowanych przez PCPR jest prowadzenie punktu interwencji kryzysowej,
- d) Rozdz. VI, § 10, pkt 6, ppkt 16, gdzie jako jedno z zadań należących do Działu Świadczeń i Pomocy Społecznej wskazano wykonywanie zadań z zakresu interwencji kryzysowej.
- e) Rozdz. VI, § 10 a, pkt 1-8, w którym wymieniono czynności realizowane w ramach interwencji kryzysowej sprowadzające się m.in. do udzielania natychmiastowej pomocy psychologicznej, poradnictwa socjalnego lub prawnego i udzielania schronienia.

Akta kontroli str. 20-39.

W odniesieniu do treści Statutu stwierdzono, iż w dokumencie tym nadal funkcjonuje nazwa „przemocy w rodzinie”, pomimo tego, iż przepisy w tym zakresie zostały zmienione *ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej* (Dz.U.20024.424).

Ponadto jednostka kontrolowana posiada opracowaną dodatkową dokumentację regulującą jej funkcjonowanie. Są to:

- a) *„Regulamin Pracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu”* wraz z załącznikami, tj. Załącznik nr 1 „Informacja dla pracowników dotycząca równego traktowania w zatrudnieniu”, Załącznik nr 2 „Wewnętrzna procedura antymobbingowa w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu” z załącznikami, tj. „Skarga o mobbing” oraz „Oświadczenie” (akta kontroli str. 40-60).
- b) *„Regulamin wynagradzania dla pracowników zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu”*, przyjęty *Zarządzeniem Nr 4/2023 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Jarosławiu z dnia 1 lipca 2023 r. w sprawie nadania regulaminu wynagradzania pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu* (akta kontroli str. 61-69).
- c) *„Procedura zarządzania ryzykiem w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu”* przyjęta *Zarządzeniem nr 7/2023 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu z dnia 16 sierpnia 2023 r. w sprawie wprowadzenia Procedury zarządzania ryzykiem w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu* (akta kontroli str. 70-96).

Ponadto dokumenty regulujące działalność i funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej, pozostającego w strukturach PCPR tj. „Regulamin mieszkania kryzysowego”, przyjęty Zarządzeniem nr 2/2017 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu w sprawie wprowadzenia regulaminu mieszkania w ramach interwencji kryzysowej Punktu Interwencji Kryzysowej oraz „Procedury umieszczania osoby/rodziny w mieszkaniu kryzysowym”, przyjęte Zarządzeniem Nr 21/2021 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu z dnia 02.12.2021 r. w sprawie procedury umieszczania osoby/rodziny w mieszkaniu kryzysowym w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej - zapewnienie miejsc pobytu osobom dotkniętym przemocą/ w tym w ośrodkach wsparcia lub specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Dokumentacja dotycząca funkcjonowania PIK oraz nieprawidłowości w jej treści zostały szczegółowo opisane w Obszarze 5 niniejszego protokołu.

1.2. Liczba osób zajmujących się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie problematyką przeciwdziałania przemocy domowej.

Zagadnieniami związanymi z przeciwdziałaniem przemocy domowej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu zajmuje się jeden pracownik. Jest to Pani Agnieszka Wywrót, zatrudniona na stanowisku specjalisty pracy socjalnej. Posiada ona studia wyższe magisterskie na kierunku pedagogika w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej oraz studia wyższe magisterskie na kierunku pedagogika w zakresie resocjalizacji, ponadto I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny oraz studia podyplomowe w zakresie Organizacji Pomocy Społecznej. Posiada również liczne szkolenia z obszaru przeciwdziałania przemocy, w tym m.in.:

- *Szkolenie z zakresu problemów dziecka z rodziny z problemem alkoholowym, rozpoznania wszystkich form przemocy wobec dziecka, udzielania pomocy dziecku krzywdzonemu,*
- *Rola i działania instytucji pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem pracy ze sprawcami przemocy,*
- *Szkolenie dla kadry instytucji pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,*
- *Zjawisko przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz sytuacja psychologiczna osób doświadczających tej przemocy, zachowania osób stosujących przemoc domową i możliwość pomocy.*

W odniesieniu do powyższego obszaru stwierdzono, że osoba zajmująca się w kontrolowanej jednostce działaniami związanymi z przeciwdziałaniem przemocy domowej

spełnia wymagania określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.

Dokumentacja dotycząca ww. osoby wraz z opisem posiadanych przez nią kwalifikacji znajduje się w aktach kontroli - str. 97-134.

Do wglądu kontrolującym został przedstawiony również dokument z dnia 28.03.2024 r. pn. *Zakres czynności*, podpisany przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu, obrazujący całokształt zadań przypisanych do realizacji Pani Agnieszce Wywrót (akta kontroli str. 135-138). Po dokonaniu jego analizy zwrócono uwagę na fakt scedowania na jednym pracowniku szerokiego zakresu obowiązków oraz ilości przypisanych do realizacji zadań.

1.3. Zakres działalności ww. jednostki w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Kontrolowana jednostka posiada opracowane „Sprawozdanie za 2023 r. z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej oraz sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej”, stanowiące akta kontroli str. 139-142.

W przedmiotowym dokumencie zawarto informacje z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, realizowane przez PCPR odnoszące się do:

- realizacji poradnictwa prawnego, psychologicznego,
- udzielania schronienia w ramach działalności Punktu Interwencji Kryzysowej,
- realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową,
- realizacji programu psychologiczno-terapeutycznego „Nowy horyzont”,
- przeprowadzenia szkolenia kadry pomocy społecznej,
- uczestnictwa, na zaproszenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jarosławiu w akcji „Trampolina - głos przeciwko przemocy”.

W odniesieniu do powyższego obszaru nie stwierdzono nieprawidłowości.

Obszar 2.

Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej (art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

2.1. Opracowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Powiat Jarosławski posiada opracowany *Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na Lata 2024-2030*, przyjęty uchwałą Nr LXXVI/554/2024 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie uchwalenia *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Jarosławskim na lata 2024-2030* (akta kontroli str. 143-202).

Program zawiera w swojej treści: wstęp, ogólne określenie adresatów programu, charakterystykę zjawiska przemocy domowej, charakterystykę i analizę zjawiska przemocy domowej w Powiecie Jarosławskim, analizę SWOT zjawiska przemocy w Powiecie Jarosławskim, cel główny i cele szczegółowe programu, wskazanie realizatorów programu, zasady monitoringu i ewaluacji, zasady finansowania programu, a także program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową i program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową, które stanowią integralną część programu.

Po dokonaniu analizy merytorycznej ww. programu ustala się następujące uwagi odnoszące się do jego treści:

- 1) Brak precyzyjnego harmonogramu realizacji programu – cele programu rozpisano na zadania oraz wskaźniki, jednak nie określono adresatów/odbiorców tych zadań, brak również terminów realizacji poszczególnych zadań, biorąc pod uwagę fakt, że program jest kilkuletni.
- 2) Zbyt ogólne zapisy, dotyczące monitorowania i ewaluacji programu.
- 3) Do programu dołączono „Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową”, jako integralną część programu. W odniesieniu do tego programu formułuje się następujące uwagi:
 - W treści programu nie odniesiono się wprost do standardów prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową zawartych w *rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163)*.
 - Brak wskazania miejsca realizacji programu oraz jednoznacznego określenia, czy spełnia ono wymagania zawarte w § 5 ww. rozporządzenia.
 - Brak wzmianki na temat uzyskiwania przez osoby zgłaszające się do programu zaświadczeń, zgodne z obowiązującymi przepisami.

- Brak wzmianki na temat uzyskiwania przez osoby, które ukończą program zaświadczeń, zgodne z obowiązującymi przepisami.
 - Brak informacji, czy z programu będzie sporządzana sprawozdawczość, w jakiej formie, w jakim zakresie, komu będzie przekazywana i w jakim terminie.
- 4) Do programu dołączono „Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową”, jako integralną część programu. W odniesieniu do tego programu formułuje się następujące uwagi:
- W treści programu nie odniesiono się wprost do standardów prowadzenia programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową zawartych w *rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz.U.2023.1166)*. Zatem nie ma pewności, czy w trakcie programu zostaną one zrealizowane i uwzględnione przez osobę prowadzącą zajęcia.
 - Z treści programu nie wynika jednoznacznie, jaka będzie łączna liczba godzin programu oraz ile godzin programu będzie przypadało na 1 uczestnika. Zwraca się uwagę, że liczba godzin programu rekomendowana przez Podkarpacki Urząd Wojewódzki, tj. 40 godzin pracy indywidualnej i grupowej (na uczestnika). Rekomendacje w tym zakresie zawarto w „Materiałach instruktażowych, dotyczących opracowania i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową”.
 - Brak wskazania miejsca realizacji programu oraz jednoznacznego określenia, czy miejsce odpowiada wymogom określonym w § 4 ww. rozporządzenia.
 - Brak określenia wymagań kwalifikacyjnych osób, które będą prowadziły zajęcia w ramach programu, odpowiednio do § 5 ww. rozporządzenia.
 - Brak wzmianki na temat uzyskiwania przez osoby zgłaszające się do programu zaświadczeń, zgodne z obowiązującymi przepisami.
 - Brak wzmianki na temat uzyskiwania przez osoby, które ukończą program zaświadczeń, zgodne z obowiązującymi przepisami.
 - Brak założeń, dotyczących monitoringu programu, ewaluacji skutków programu.
 - Brak informacji, czy z programu będzie sporządzana sprawozdawczość, w jakiej formie, w jakim zakresie, komu będzie przekazywana i w jakim terminie.

Powyższe uwagi formułuje się do zastosowania w bieżącej pracy i podczas opracowania nowego programu.

2.2. Realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Z informacji przygotowanej przez specjalistę pracy socjalnej PCPR oraz Dyrektora PCPR (akta kontroli str. 203-229) wynika, iż do daty kontroli Powiat Jarosławski zrealizował m.in. następujące działania wynikające z ww. programu:

- Dn. 23 stycznia 2024 r. do wszystkich ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Jarosławskiego, Sądu Rejonowego w Jarosławiu, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Jarosławiu, Komendy Powiatowej Policji w Jarosławiu oraz Wydziału Oświaty Urzędu Miasta w Jarosławiu i Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych w Starostwie Powiatowym w Jarosławiu rozesłano informację wraz z materiałami informacyjnymi (ulotka, harmonogram dyżurów specjalistów pracujących w Punkcie Interwencji Kryzysowej) na temat form wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej oraz zwrócono się z prośbą o rozpropagowanie tych materiałów wśród klientów, w tym umieszczenie ich w miejscach dostępnych dla osób zainteresowanych.
- Pracownik PCPR, specjalista pracy socjalnej, jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jarosławiu, na podstawie *Porozumienia o współpracy w Gminnym Zespole Interdyscyplinarnym do spraw Przeciwdziałania Przemocy (...)* z dnia 10.08.2023 r. (akta kontroli str. 230-234), uczestniczy w posiedzeniach ww. zespołu.
- W jednym przypadku wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”, poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta-A”, który następnie przekazano do właściwego miejscowo Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Prowadzone są działania w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej (poradnictwo, wsparcie, interwencja, schronienie w mieszkaniu kryzysowym PIK).
- Od dnia 20.04.2024 r. realizowany jest program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową - do programu przystąpiło 16 osób.
- Trwa rekrutacja uczestników do programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową - realizacja tego programu przewidywana jest na miesiące od września do października 2024 r. Do programu na dzień kontroli zgłosiły się 2 osoby, które otrzymały stosowane zaświadczenia.

- Do wszystkich ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Jarosławskiego oraz Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Jarosławiu i Komendy Powiatowej Policji w Jarosławiu przekazano dn. 16.01.2024 r. broszury/ulotki dotyczące programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.
- W ramach podnoszenia poziomu wiedzy i doskonalenia umiejętności osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej i przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu, pracownik PCPR zajmujący się problematyką przeciwdziałania przemocy domowej uczestniczył dn. 07.03.2024 r. w szkoleniu pn. „Zjawisko przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych oraz sytuacja psychologiczna osób doznających tej przemocy, zachowania osób stosujących przemoc domową i możliwość pomocy”, zorganizowanym przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

W odniesieniu do realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej nie formułuje się uwag.

Szczegółowy opis działań podejmowanych w 2024 r. (do daty kontroli), sporządzony przez specjalistę pracy socjalnej PCPR oraz Dyrektora jednostki kontrolowanej, zamieszczono w aktach kontroli str. 203-229.

Obszar 3.

Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym, mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową (art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Jak wynika z informacji przekazanych przez Panią Dyrektora Agnieszkę Majowską kontrolowana jednostka na dzień kontroli nie posiadała opracowanych programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Powyższe stanowi niedopełnienie wymogu określonego w *art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej*.

Z analizy udostępnionej dokumentacji wynika, że w ww. obszarze Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu przygotowało do realizacji na lata 2024-2030 projekt *Powiatowego programu profilaktycznego w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych*

metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową na lata 2024-2030 (akta kontroli str. 235-247).

Zakres merytoryczny ww. dokumentu obejmuje m.in. :

- wstęp,
- założenia programu, w tym prawne uwarunkowania Programu, cele, adresatów, i przewidywane efekty Programu,
- harmonogram, w którym wskazano na cel szczegółowy, działania, realizatorów, wskaźniki osiągnięcia celu i terminy realizacji,
- źródła finansowania Programu,
- monitoring i ewaluację.

Po dokonaniu analizy merytorycznej programu stwierdzono w jego treści nieprawidłowości odnoszące się do:

- braku diagnozy,
- w kilku przypadkach brak doprecyzowania podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań. Wskazywano m.in. na „ośrodki pomocy społecznej”, „organizacje pozarządowe”, „placówki oświatowe”, a nie konkretne jednostki/institucje,
- braku doprecyzowania, w przypadkach, gdzie jest to możliwe, terminów realizacji poszczególnych działań. Wskazanie terminu realizacji na lata 2024 - 2030 jest niewystarczające,
- braku doprecyzowania zdania odnoszącego się do „wzmacniania kompetencji osobistych dzieci i młodzieży w zakresie umiejętności unikania zagrożeń związanych ze zjawiskiem przemocy”, w zakresie wskazania metod/form ich realizacji np. warsztaty, spotkania itp.
- braku doprecyzowania informacji nt. monitorowania, ewaluacji i sprawozdawczości m.in. w zakresie braku wskazania na formy/metody/terminy, jednostki odpowiedzialne za ich realizację.

Obszar 4.

Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia (art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocą domową).

Jak ustalono w trakcie kontroli, Powiat Jarosławski nie posiada na swoim terenie odrębnej jednostki - ośrodka wsparcia, który udzielałby pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy domowej. Z informacji przygotowanej przez specjalistę pracy socjalnej PCPR oraz Dyrektora PCPR (akta kontroli str. 203-229) wynika, iż potrzeby mieszkańców powiatu w opisanym zakresie zabezpiecza Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

w Jarosławiu, w ramach działalności bieżącej, a także w ramach funkcjonowania Punktu Interwencji Kryzysowej pozostającego w strukturze organizacyjnej PCPR. W ramach Punktu Interwencji Kryzysowej funkcjonuje mieszkanie kryzysowe z miejscami hostelowymi (7 miejsc). Udzielanie schronienia odbywa się nieodpłatnie. Osobom tam przebywającym udzielana jest pomoc psychologiczna, prawna i socjalna. W 2024 r. w ww. mieszkaniu przebywały 2 osoby, w tym 1 osoba z problemem przemocy domowej.

Jeśli sytuacja wymaga umieszczenia osoby poza Miastem Jarosław, a w rodzinie jest wszczęta procedura „Niebieskie Karty”, wówczas w zależności od wolnych miejsc, proponowane jest umieszczenie w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach. W 2024 r. (do daty kontroli) nie nastąpiło umieszczenie nikogo z terenu Powiatu Jarosławskiego w ww. Ośrodku, z uwagi na brak potrzeb w tym zakresie.

Przyjęto do wiadomości wyjaśnienia, o których mowa powyżej.

Obszar 5.

Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej (art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Na terenie Powiatu Jarosławskiego nie utworzono ośrodka interwencji kryzysowej. Potrzeby w tym zakresie są zabezpieczane przez Punkt Interwencji Kryzysowej działający w strukturze organizacyjnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu.

5.1. Informacje na temat działalności Punktu Interwencji Kryzysowej.

Punkt Interwencji Kryzysowej (PIK) działa w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu. Dokumentem stanowiącym podstawę działalności PIK jest *Uchwała Nr XVIII/212/04 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 28 września 2004 r. w sprawie organizacji oraz zasad ponoszenia odpłatności z tytułu korzystania z świadczeń Punktu Interwencji Kryzysowej w Jarosławiu* (akta kontroli str. 248-250).

Dnia 15 marca 2024 roku przyjęto *Uchwałą Zarządu Powiatu Jarosławskiego Nr 1037/2024 Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu*, gdzie w treści Rozdz.VI § 10 a znajdują się zapisy dot. PIK m.in.:

- a) Rozdz.VI, § 10 a, pkt 1, w którym wskazano, że w Punkcie Interwencji Kryzysowej wykonywane są zadania z zakresu interwencji kryzysowej.
- b) Rozdz.VI, § 10 a, pkt 3, w którym wskazano, że interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód.

- c) Rozdz.VI, § 10 a, pkt 4, gdzie zawarto informacje, że w ramach interwencji kryzysowej udziela się (...) w sytuacjach uzasadnionych schronienia do 3 miesięcy.
- d) Rozdz.VI, § 10 a, pkt 8, w którym wskazano, że obsługę administracyjną i organizacyjną PIK wykonuje pracownik PCPR.
(Akta kontroli str. 251-264).

Na podstawie informacji przedłożonej przez Dyrektora PCPR (akt kontroli str. 265-276) ustalono, że beneficjenci przyjmowani są od poniedziałku do piątku w godzinach pracy PCPR w Jarosławiu, tj. od 7.30 do 14.30 (specjalista pracy socjalnej). Ponadto specjaliści udzielają pomocy i wsparcia na ul. Paderewskiego 11 a, tj. w każdy poniedziałek od godz. 14.00-17.00 psycholog; w każdą środę od godz. 8.00-10.00 radca prawny natomiast od 16.00-19.00 psycholog dziecięcy (akta kontroli str. 277).

W sytuacjach nagłych wymagających natychmiastowego wsparcia i udzielenia pomocy, specjaliści pracujący w PIK podejmują działania niezwłocznie z pominięciem standardowych godzin swojej pracy.

Dokumenty stanowiące podstawę utworzenia i funkcjonowania PIK:

- a) *Uchwała Nr XVIII/212/04 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 28 września 2004 r. w sprawie organizacji oraz zasad ponoszenia odpłatności z tytułu korzystania z świadczeń Punktu Interwencji Kryzysowej w Jarosławiu* (akta kontroli str. 248-250).
- b) *Uchwała Nr XXIX/245/2020 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 22 grudnia 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie organizacji oraz zasad ponoszenia odpłatności z tytułu korzystania z świadczeń Punktu Interwencji Kryzysowej w Jarosławiu* (akta kontroli str. 278-279).
- c) *Uchwała Nr 1037/2024 Zarządu Powiatu Jarosławskiego z dnia 15 marca 2024 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu* (akta kontroli str. 251-264).
- d) Zarządzenie nr 2/2017 z dnia 18 kwietnia 2017 r. Dyrektora PCPR w Jarosławiu w sprawie wprowadzenia regulaminu mieszkania w ramach interwencji kryzysowej Punktu Interwencji Kryzysowej (akta kontroli str. 280-283).
- e) Zarządzenie nr 21/2021 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu z dnia 02.12.2021 r. w sprawie procedury umieszczania osoby/rodziny w mieszkaniu kryzysowym w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej – zapewnienie miejsc pobytu osobom dotkniętym przemocą/ w tym w ośrodku wsparcia lub specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (akta kontroli str. 284-285).

Regulaminowa liczba miejsc w PIK: Z informacji przedłożonej przez Dyrektora PCPR wynika (akta kontroli str. 265-276), że w mieszkaniu może przebywać do 7 osób. Jest możliwość przebywania równocześnie mężczyzn i kobiet wraz z dziećmi. Jednakże informacje te nie znalazły potwierdzenia w poddanej kontroli dokumentacji.

W odniesieniu do powyższego zakresu, po zapoznaniu się z ww. dokumentami, kontrolujący ustalili następujące nieprawidłowości:

- 1) Nieprawidłową treść § 1 pkt II.3 *Zarządzenia Nr 21/2021 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu (...)* w sprawie procedury umieszczania osoby/rodziny w mieszkaniu kryzysowym w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej (...) wskazującą na możliwość wydłużenia pobytu w mieszkaniu kryzysowym, w zależności od sytuacji osoby/rodziny, która jest sprzeczna z art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
- 2) W dokumentacji regulującej funkcjonowanie PCPR/PIK brak treści dotyczącej liczby miejsc statutowych, jakimi dysponuje PIK.
- 3) Brak zapewnienia w mieszkaniu kryzysowym opieki popołudniowej i nocnej przebywających tam mieszkańców. Z wyjaśnień Dyrektora jednostki kontrolowanej wynika, że mieszkanie wyposażone jest w monitoring, co jednak nie zabezpiecza w pełni osób tam przebywających.

5.2. Opis warunków lokalowych, jakimi dysponuje PIK oraz wyposażenia PIK.

Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu mieści się w budynku Starostwa Powiatowego, ul. Jana Pawła II w Jarosławiu, gdzie udzielane jest poradnictwo specjalisty pracy socjalnej.

Z kolei mieszkanie kryzysowe mieści się w Jarosławiu przy ulicy Paderewskiego 11a w budynku należącym do Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego. Budynek usytuowany jest w miejscu łatwo dostępnym, w centrum miasta w pobliżu dworca PKP, PKS, centrum przesiadkowego komunikacji miejskiej, sklepów, szpitala powiatowego, przychodni rodzinnych, szkół, przedszkoli, parku miejskiego z placem zabaw dla dzieci. Budynek jest parterowy i nie wymaga dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynku nie ma schodów, wszystkie pomieszczenia znajdują się na tym samym poziomie a wejście do budynku znajduje się na wysokości chodnika. Budynek od ciągu pieszego odgradzony jest ogrodzeniem, a wejście do niego jest zabezpieczone zamykaną na klucz furtką. Punkt Interwencji Kryzysowej jest znakowany na drzwiach wejściowych czytelną tabliczką. Oznakowanie PIK nie jest szczególnie wyeksponowane, co ma zapobiec stygmatyzacji przebywających tam osób. Zgodnie z umową użyczenia z dnia 1 czerwca 2012 r.

do bezpłatnego używania przeznaczone jest 102,2 m² (akta kontroli str. 286). Obiekt jest monitorowany (akta kontroli str. 287).

Mieszkanie składa się z pokoju przeznaczonego do indywidualnych spotkań ze specjalistami, 3 pokoi mieszkalnych, łazienki, dwóch toalet i kuchni.

Pokój - gabinet do indywidualnych spotkań i pracy specjalistów (radca prawny, psycholog) ma 14 m² i jest wyposażony w: 2 kanapy, 2 fotele, 2 stoliki, umywalkę, szafki, zabawki dla dzieci, stolik i krzeselka dziecięce, materiały edukacyjne (książeczki) dla dzieci, kubki i talerzyki.

Na korytarzu znajduje się fotel, stolik z krzesłami i szafka na buty. Na stan wyposażenia wchodzi również suszarka na pranie.

Pierwszy pokój ma 16,5 m² i na czas kontroli był zajmowany przez mieszkankę. Z pozyskanych informacji wynika, że znajdują się w nim dwie wersalki wraz z pościelą oraz pełne wyposażenie prowadzące się m.in. szaf, stolika z krzesłami, TV.

Kolejny pokój ma 12,4 m² a na jego wyposażeniu jest: jedno łóżko, szafka, umywalka, szafa, duża szafa przesuwana i dwa krzesła.

Kuchnia zajmuje 12,7 m² i jest wyposażona w dwie lodówki, kuchenkę elektryczną, dwa zlewy z ociekaczem na naczynia, fotel i stolik, czajnik elektryczny, mikrofalówkę, zabudowę meblowa, talerze, garnki, sztućce itp. wyposażenie kuchenne. W kuchni znajdują się również niezbędne środki do utrzymania czystości i porządku, tj. płyn do mycia naczyń, płyn do mycia szafek i podłóg, miotła, mop itp.

Trzeci pokój ma 16,3 m² i znajduje się w nim dwie wersalki, stolik i fotel, wiatrak, umywalka, dwie szafki, szafa przesuwana, żaluzje.

Łazienka jest wyposażona w kabinę prysznicową, umywalkę, pralkę, kosz, lustro, miskę na pranie. W mieszkaniu znajdują się dwa wc. Jedno wyposażone jest w toaletę, umywalkę, pralkę, szafkę i środki czystości. W drugim znajduje się tylko toaleta. Łazienki i toalety wyposażone są w niezbędne środki higieniczne, mydła, płyny do mycia, pastę do zębów, szczoteczki do zębów, papier toaletowy, proszek do prania oraz pozostałe środki czystości.

W mieszkaniu znajduje się niezbędny sprzęt i środki do utrzymania w nim czystości m. in. odkurzacz, mop-y, szczotki, wiadra, płyny i inne środki do mycia różnych powierzchni, płyny do mycia toalet, kabiny prysznicowej, umywalek.

Osoby korzystające ze schronienia przechowują swoje rzeczy osobiste w pokoju, który jest zamykany na klucz i dostępny tylko dla tej osoby.

Wejście do mieszkania kryzysowego również jest zamykane na klucz, który otrzymuje osoba mieszkająca tam oraz specjaliści udzielający porad.

Powyższy opis sporządzono na podstawie informacji przedstawionej przez Dyrektora PCPR (akta kontroli str. 265-276), protokołu oględzin (akta kontroli str. 288-291), oględzin mieszkania oraz planu pomieszczeń (akta kontroli str. 292).

W odniesieniu do opisanego zakresu nie ustala się nieprawidłowości.

5.3. Opis działań prowadzonych przez PIK w 2024 r.

Jak wynika z informacji przedłożonej przez Dyrektora PCPR (akta kontroli str. 265-276) w roku 2024 (do daty kontroli) w mieszkaniu kryzysowym przy PIK udzielono schronienia 2 osobom, w tym jednej ze względu na przemoc domową.

W 2024 r. z pomocy PIK skorzystało ogółem 62 osoby w tym: 42 kobiety, 12 mężczyzn i 8 dzieci. Zostały im udzielone porady prawne, socjalne i psychologiczne. W każdym przypadku następowało zgłoszenie osoby/rodziny do PIK (osobiste, telefoniczne) i została sporządzona „Karta Indywidualna Klienta PIK” przez specjalistę, do którego zgłosiła się dana osoba/rodzina. W ww. karcie znajdują się dane klienta, opis problemu, podjęte działania i ustalenia, klasyfikacja problemu głównego i forma udzielonej pomocy. Poradnictwo specjalistyczne – prawne i psychologiczne świadczone było wg harmonogramu w terminach: 03.01.2024, 08.01.2024, 10.01.2024, 15.01.2024, 17.01.2024, 19.01.2024, 22.01.2024, 31.01.2024, 01.02.2024, 07.02.2024, 12.02.2024, 16.02.2024, 19.02.2024, 21.02.2024, 22.02.2024, 26.02.2024, 28.02.2024, 04.03.2024, 06.03.2024, 8.03.2024, 11.03.2024, 13.03.2024, 18.03.2024, 20.03.2024, 25.03.2024, 27.03.2024, 04.04.2024, 08.04.2024, 10.04.2024, 17.04.2024, 18.04.2024, 24.04.2024, 29.04.2024, 30.04.2024.

Specjaliści udzielili również natychmiastowej pomocy psychologicznej w związku z wystąpieniem nagłych zdarzeń kryzysowych (wypadek samochodowy, śmierć, stan rozchwiania emocjonalnego).

Po zapoznaniu się z ww. dokumentami kontrolujący ustalili:

- 1) W odniesieniu do indywidualnych kart klienta brak możliwości identyfikacji osoby udzielającej poradnictwa.
- 2) Brak podpisu specjalisty na niektórych indywidualnych kartach klienta.

5.4. Klienci ośrodka.

Jak wynika z informacji sporządzonej przez Dyrektora PCPR (akta kontroli str. 265-276). PIK świadczy usługi dla osób przeżywających sytuacje kryzysowe. Pomoc udzielana jest osobom dorosłym oraz dzieciom, doświadczającym nagłej, niekorzystnej zmiany w życiu, przeciążonych następstwem wielu trudnych zdarzeń, ofiarom przemocy fizycznej i psychicznej, osobom mającym trudności w kontaktach z dziećmi, osobom przeżywającym utratę kogoś bliskiego (śmierć, rozwód, rozstanie). Udzielana pomoc służy pozytywnemu

przewycięzeniu kryzysu, co owocuje wzrostem dojrzałości osobowościowej, a tym samym przyczynia się do zapobiegania powstawania lub pogłębiania się dysfunkcji psychicznych oraz patologii społecznych.

5.5. Świadczenia.

5.5.1. Natychmiastowa specjalistyczna pomoc psychologiczna.

W okresie objętym kontrolą trzykrotnie udzielana była natychmiastowa pomoc psychologiczna i wsparcie w formie interwencji kryzysowej. Dotyczyło to ogółem 9 osób. Udzielona została pomoc uczestnikom wypadku komunikacyjnego, rodzinom po śmierci bliskiej osoby oraz osobie w złym stanie psychicznym.

5.5.2. Poradnictwo socjalne lub prawne.

Poradnictwo socjalne jest udzielane w siedzibie PCPR od poniedziałku do piątku w godzinach pracy tj. od 7.30 do 14.30 przez pracownika socjalnego, który jest etatowym pracownikiem PCPR.

Poradnictwo prawne świadczone jest przez osobę posiadającą stosowne kwalifikacje, na podstawie umowy zlecenie w czasie dyżurów, które odbywają się w PIK w każdą środę miesiąca od godz. 8.00 do 10.00 w specjalnie wyznaczonym i przystosowanym pokoju znajdującym się w mieszkaniu kryzysowym w Jarosławiu przy ul. Paderewskiego 11a (akta kontroli str. 293).

5.5.3. Udzielanie schronienia do 3 miesięcy.

Jak wynika z informacji przedłożonej przez Dyrektora PCPR (akta kontroli str. 265-276) oraz dokumentacji indywidualnej poddanej kontroli pobyt w mieszkaniu kryzysowym jest świadczeniem z pomocy społecznej, przyznawanym na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Jest on przyznawany w sytuacjach kryzysowych, na podstawie oceny sytuacji osoby/rodziny i odbywa się na ich prośbę osoby zainteresowanej.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 21/2021 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu z dnia 02.12.2021 r. w sprawie procedury umieszczania osoby/rodziny w mieszkaniu kryzysowym w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej (...) (akta kontroli str. 284-285) w celu przyznania pobytu w ww. mieszkaniu dokonywana jest pogłębiona diagnoza sytuacji osoby/rodziny, prowadzona jest praca socjalna, poradnictwo psychologiczne i prawne w ramach interwencji kryzysowej. Z kolei przeprowadzenie wywiadu środowiskowego ma miejsce od 3 dni od zamieszkania osoby/rodziny do 14 dni (jego zakończenie). Następnie „wydanie decyzji o umieszczeniu w mieszkaniu kryzysowym do 30 dni od umieszczenia” (treść § 1, II.3).

Według treści ww. dokumentu czas pobytu jest możliwy na okres 3 miesiące, a cyt. „W indywidualnych przypadkach, w zależności od sytuacji osoby/rodziny istnieje możliwość wydłużenia pobytu”, która jest sprzeczna z art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Ponadto wątpliwość kontrolujących budzi wskazanie okresu 30 dni od umieszczenia na wydanie decyzji. W opinii kontrolujących czas jest ten zbyt odległy.

Pobyt w mieszkaniu kryzysowym jest nieodpłatny a interwencją kryzysową są objęte rodziny/ osoby bez względu na posiadany dochód.

W roku 2024 do czasu kontroli z mieszkania kryzysowego korzystały 2 osoby (kobieta, mężczyzna). Klientka została umieszczona zgodnie z decyzją na okres 20.11.2023 r. do 19.02.2024 r., tj. 92 dni, w czasie którego została objęta wsparciem specjalistów. Z uwagi na sytuację osobistą i oczekiwanie na mieszkanie z urzędu miasta została przez nią złożona prośba o przedłużenie pobytu. Prośba ta została rozpatrzona pozytywnie i kolejną decyzją postanowiono udzielić klientce schronienia na okres 20.02.2024 r. do 19.05.2024 r. Kolejny okres pobytu to 90 dni (wyjaśnienia - akta kontroli str. 294). Ustawodawca nie przewidział możliwości przedłużania pobytu.

Po zapoznaniu się z ww. dokumentami kontrolujący ustalili:

1) Uwagi zostają analogiczne do opisanych w pkt 5.1 uwaga 1.

5.5.3.a Udzielanie schronienia cudzoziemcom.

Jak wynika z informacji przedłożonej przez Dyrektora PCPR (akta kontroli str. 265-276) w roku 2024 do daty kontroli, jak również w całym okresie działalności PCPR, nigdy nie zaistniała potrzeba udzielenia pomocy cudzoziemcom w formie schronienia.

5.6. Czy interwencją kryzysową obejmuje się rodziny bez względu na posiadany dochód?

Jak wynika z informacji przedłożonej przez Dyrektora PCPR (akta kontroli str. 265-276) pobyt w mieszkaniu kryzysowym jest nieodpłatny a interwencją kryzysową powinny być objęte osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód, co potwierdza się w treści *Uchwały Nr XXIX/245/2020 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 22 grudnia 2020 r. zmieniającej uchwałę w sprawie organizacji oraz zasad ponoszenia odpłatności z tytułu korzystania z świadczeń Punktu Interwencji Kryzysowej w Jarosławiu* (akta kontroli str. 278-279).

5.7. Statystyka.

5.7.1. Liczba osób korzystających w 2024 r. (do daty kontroli) z różnych form pomocy proponowanych przez PIK:

Liczba osób ogółem korzystających z pomocy PIK w roku 2024 r.

Rok	Liczba osób ogółem, w tym:	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Liczba dzieci
2024	62	42	12	8

Pobyty całonocne/hostel.

Rok	Liczba osób korzystających ogółem, w tym:	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Liczba dzieci	Czas pobytu (daty od-do)
2024	2	1	1	0	Kobieta od 20.11.2023 r.- 19.02.2024 r. tj. 92 dni i od 20.02.2024 r.-19.05.2024 r. tj. 90 dni; Mężczyzna od 02.02.2024 r.-02.04.2024 r. tj. 62 dni i 03.04.2024 r.- 02.05.2024 r. tj. 29 dni

Liczba osób z problemem przemocy domowej korzystających z pomocy PIK.

Rok	Liczba osób ogółem, w tym:	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Liczba dzieci
2024	15	12	2	1

5.7.2. Zakres pomocy udzielanej osobom z problemem przemocy domowej:

5.7.2.a. Poradnictwo i pomoc psychologiczna.

Rok	Liczba osób ogółem, w tym:	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Liczba dzieci
2024	45	29	8	8

5.7.2.b. Poradnictwo socjalne.

Rok	Liczba osób ogółem, w tym:	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Liczba dzieci
2024	45	29	8	8

5.7.2.c. Poradnictwo i pomoc prawna.

Rok	Liczba osób ogółem, w tym:	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Liczba dzieci
2024	17	13	4	0

5.7.2.d. Poradnictwo i pomoc pedagogiczna

Rok	Liczba osób ogółem, w tym:	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Liczba dzieci
2024	0	0	0	0

5.7.2.e. Inne formy poradnictwa.

Rok	Liczba osób ogółem, w tym:	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Liczba dzieci
2024	0	0	0	0

5.7.2.f. Pobyty całonocne/hostel.

Rok	Liczba osób korzystających ogółem, w tym:	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Liczba dzieci	Czas pobytu (daty od-do)
2024	2	1	1	0	Kobieta od 20.11.2023 r.- 19.02.2024 r. tj. 92 dni i od 20.02.2024 r.-19.05.2024 r. tj. 90 dni; Mężczyzna od 02.02.2024 r.-02.04.2024 r. tj. 62 dni i 03.04.2024 r.- 02.05.2024 r. tj. 29 dni

Powyższe dane opracowano na podstawie informacji przedłożonej przez Dyrektora PCPR w Jarosławiu (akta kontroli str. 265-276).

5.8. Wykaz kadry punktu interwencji kryzysowej.

Kadrę Punktu Interwencji Kryzysowej stanowi 1 osoba, tj. specjalista pracy socjalnej, która jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę.

Cztery osoby, które świadczą usługi specjalistycznego poradnictwa są zatrudnione w ramach umowy zlecenie (psycholodzy, radca prawny, pedagog- psychoterapeuta).

Wykaz pracowników Punktu Interwencji Kryzysowej wraz z opisem zajmowanych stanowisk, ich kwalifikacji, posiadanych szkoleń specjalistycznych, stażu pracy i in. znajduje się w aktach kontroli str. 295-398.

5.9. Czy PIK zabezpiecza opiekę całodobową i nocną nad klientami przebywającymi w hostelu? Zasady zabezpieczenia ww. opieki.

Jak wynika z informacji przedłożonej przez Dyrektora PCPR (akta kontroli str. 265-276) nie ma zatrudnionej osoby sprawującej opiekę całodobową lub nocną nad jego mieszkańcami mieszkania kryzysowego. Osobom umieszczanym w mieszkaniu pozostawiony jest kontakt telefoniczny do pracownika PCPR zajmującego się zadaniami przemocy domowej, który reaguje natychmiastowo na zgłaszane przez mieszkańców sygnały. Ponadto pracownik PCPR dokonuje niezapowiedzianych wizytacji w mieszkaniu w godzinach przedpołudniowych, jak również popołudniowych i wieczornych. Celem zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców został zamontowany monitoring nad wejściem do budynku.

Po zapoznaniu się z ww. dokumentami oraz informacjami pozyskanymi podczas czynności kontrolnych ustalono:

- 1) Uwaga zostaje analogiczna do tej opisanej w uwagach z pkt 5.1 uwaga 3.

5.10. Dokumentacja gromadzona przez Punkt Interwencji Kryzysowej.

5521	Pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie
451	Interwencja kryzysowa

Ww. dokumentacja prowadzona jest w oparciu o „*Jednolity Rzeczowy Wykaz Akt Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu*”.

Obszar 6.

Tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej (art. 6 ust. 4 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Na terenie Powiatu Jarosławskiego nie funkcjonuje specjalistyczny ośrodek wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. Na pytanie zadane przez kontrolujących, dotyczące potrzeby utworzenia i prowadzenia na terenie powiatu tego typu jednostki udzielono odpowiedzi negatywnej (informacja sporządzona przez specjalistę pracy socjalnej PCPR oraz Dyrektora PCPR – akta kontroli str. 203-229). Jako uzasadnienie podano, że na podstawie ciągłej analizy ilości zgłaszających się osób doznających przemocy domowej ustalono, że na terenie powiatu nie ma potrzeby tworzenia specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. W zasobach powiatu, w ramach Punktu

Interwencji Kryzysowej działającego w strukturze organizacyjnej PCPR w Jarosławiu, funkcjonuje mieszkanie kryzysowe z miejscami hostelowymi (7 miejsc), które w pełni zabezpiecza aktualne potrzeby mieszkańców. Osobom tam przebywającym udzielana jest nieodpłatna pomoc psychologiczna, prawna oraz socjalna. Ponadto PCPR współpracuje ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach i posiada możliwość skierowania tam osób doznających przemocy domowej. W bieżącym roku (do daty kontroli) do SOW nie skierowano żadnej osoby.

Jednostka kontrolowana posiada opracowaną procedurę kierowania osób do specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. Jest ona zawarta w *Zarządzeniu Nr 21/2021 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu z dnia 02.12.2021 r. w sprawie procedury umieszczania osoby/rodziny w mieszkaniu kryzysowym w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej - zapewnienie miejsc pobytu osobom dotkniętym przemocą / w tym w ośrodkach wsparcia lub specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie* (akta kontroli str. 399-401). Analizowanego zakresu dotyczy rozdz. III. *Umieszczenie osoby/rodziny w ośrodku wsparcia w tym specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.*

Po dokonaniu analizy treści ww. procedury, formułuje się następujące uwagi:

- Nie zostało zmienione nazewnictwo, dotyczące specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w sposób odpowiadający wymogom aktualnie obowiązującej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- W procedurze nie określono zasad związanych z udzieleniem wsparcia lub pomocy osobie/rodzinie po opuszczeniu specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

W ww. procedurze opisano również zasady umieszczenia osób/rodzin w mieszkaniu kryzysowym Punktu Interwencji Kryzysowej.

W odniesieniu do tego zakresu ustalono nieprawidłowości szczegółowo opisane w części protokołu kontroli odnoszącej się do Punktu Interwencji Kryzysowej.

Obszar 7.

Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

7.1. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu realizuje w bieżącym roku program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową. Realizator dysponuje

Programem korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową, stanowiącym integralną część Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030, przyjętego uchwałą Nr LXXVI/554/2024 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Jarosławskim na lata 2024-2030 (akta kontroli str. 143-202). Wykonanie uchwały powierzono Zarządowi Powiatu Jarosławskiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu. Program zawiera w swojej treści: wykaz aktów prawnych, określenie adresatów programu, cele programu, formy jego realizacji, spodziewane efekty, tematykę zajęć grupowych, terminy realizacji programu, zasady dokumentowania prowadzonych działań, część poświęconą ewaluacji i monitoringowi, wzory dokumentów z realizacji programu.

Po dokonaniu analizy treści ww. programu ustalono nieprawidłowości, opisane już w Obszarze II niniejszego protokołu kontroli.

7.2. Harmonogram (terminy) realizacji programu.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową jest w Powiecie Jarosławskim realizowany od dnia 20.04.2024 r. Zgodnie z harmonogramem (akta kontroli str. 402-408) potrwa on do dnia 06.07.2024 r. Planowanych jest łącznie 10 zajęć grupowych po 6 godzin (60 godzin) oraz zajęcia indywidualne z każdym uczestnikiem programu. Godziny liczone są, jako godziny dydaktyczne. Daty spotkań, które odbyły się do daty kontroli wraz z frekwencją, przedstawia tabela poniżej.

2024 rok					
Zajęcia grupowe			Zajęcia indywidualne		
Data	Liczba godzin (godziny dydaktyczne)	Liczba uczestników	Data	Liczba godzin (godziny dydaktyczne)	Liczba uczestników
20.04.2024 r.	6	12	20.04.2024 r.	1	1
27.04.2024 r.	6	16	27.04.2024 r.	1	1
11.05.2024 r.	6	12	04.05.2024 r.	5	5
			11.05.2024 r.	1	1

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że do daty kontroli przeprowadzono 3 spotkania grupowe, w których wzięło udział ogółem 16 osób oraz 4 spotkania indywidualne, w których uczestniczyło 8 osób. Jednocześnie ustalono, że przed rozpoczęciem programu prowadzone były działania rekrutacyjne, które prowadził pracownik PCPR. Odbyło się takich 17 spotkań, w których wzięło udział 19 osób (opis - akta kontroli str. 409-421). Program pozostaje w trakcie realizacji. Powyższe dane opracowano na podstawie „Protokołu przyjęcia

wyjaśnień” z dnia 15.05.2024 r., list obecności uczestników programu. Jednocześnie przeanalizowano dokumentację związaną z realizacją programu (akta kontroli str. 422-423).

W odniesieniu do powyższego zakresu nie ustala się uwag.

7.3. Miejsce realizacji programu.

W 2024 r. program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową prowadzony jest w sali świetlicowej Parafii Rzymskokatolickiej pw. Trójcy Przenajświętszej w Jarosławiu (potocznie: Kościół Ojców Reformatów), ul. Jana Pawła II 16. Nie jest to miejsce, gdzie udziela się pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej. Na potrzeby programu parafia udostępnia nieodpłatnie (na podstawie ustaleń ustnych) 1 salę, 2 toalety, aneks kuchenny.

Biorąc pod uwagę powyższe został spełniony wymóg wynikający z § 5 *rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową*.

7.4. Opis działań prowadzonych w trakcie realizacji programu.

Program pozostaje w początkowej fazie realizacji. Do daty kontroli przeprowadzono 3 spotkania grupowe, w których wzięło udział łącznie 16 osób oraz 4 spotkania indywidualne, w których uczestniczyło 8 osób. Ponadto przed rozpoczęciem programu prowadzone były działania rekrutacyjne (spotkania indywidualne), które prowadził pracownik PCPR. Odbyło się 17 takich spotkań, w których wzięło udział 19 osób. Do daty kontroli, podczas zajęć grupowych, poruszono następującą problematykę:

- Zajęcia integracyjne – zapoznanie z uczestnikami, przedstawienie tematyki zajęć, ustalenie zasad obowiązujących podczas zajęć, zapoznanie się z oczekiwaniami uczestników. Komunikacja interpersonalna - werbalna i niewerbalna.
- Komunikacja interpersonalna - cd. Zasady poprawnej komunikacji, bariery komunikacyjne.
- Asertywność - charakterystyka asertywnego stylu porozumiewania się, trening zachowań asertywnych, asertywne odmawianie.

Opis - akta kontroli str. 409-421.

W odniesieniu do opisanego zakresu nie stwierdza się nieprawidłowości.

7.5. Kwalifikacje kadry obsługującej realizację programu.

W 2024 r. program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w Powiecie Jarosławskim prowadzony jest przez jednego specjalistę. W wyniku kontroli ustalono, iż ww. osoba spełnia wymagania kwalifikacyjne określone w § 6 *ww. rozporządzenia*. Dokumentacja poświadczająca kwalifikacje osoby realizującej program została zawarta w aktach kontroli str. 424-448.

7.6. Statystyka.

- Liczba osób, które uczestniczyły w programie w 2024 r.: 16 osób (do daty kontroli).
- Liczba osób, które ukończyły program w 2024 r.: program pozostaje w trakcie realizacji.

Kategorie uczestników:

- 2024 r. - osoby skierowane przez zespoły interdyscyplinarne: 14 osób.
- 2024 r. - osoby, które w wyniku innych okoliczności zgłosiły się do udziału w programie: 2 osoby.

7.7. Monitorowanie i ewaluacja skutków programu.

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową*, będącym częścią *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Jarosławskim na lata 2024-2030*, program oraz jego uczestnicy będą podlegali monitoringowi oraz ewaluacji.

Ewaluacja ma zostać przeprowadzona w połowie programu i na ostatnich zajęciach. Będzie ona polegała na wypełnieniu przez uczestników zajęć ankiety ewaluacyjnej, dotyczącej osobistych korzyści wynikających z uczestnictwa w programie i jego wpływu na zmianę dotychczasowego zachowania.

Uczestnicy programu będą monitorowani zarówno podczas uczestnictwa w programie - po odbyciu 50% zajęć oraz przez okres trzech lat po jego zakończeniu. Formami monitoringu będą: ankieta monitorująca (po 50% zajęć), kontakt z rodziną uczestnika programu, kontakt z samym uczestnikiem, kontakt z dzielnicowym lub pracownikiem socjalnym w przypadku objęcia rodziny procedurą „Niebieskie Karty”, kontakt z kuratorem sądowym w przypadku pozostawiania uczestnika zajęć pod dozorem kuratora sądowego.

Z uwagi na początkową fazę realizacji programu opisane działania nie zostały jeszcze podjęte.

W odniesieniu do powyższego zakresu nie formułuje się uwag.

7.8. Dokumentacja działań prowadzonych w ramach realizacji programu.

Dokumentacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową prowadzona jest w oparciu o *Jednolity Rzeczowy Wykaz Akt Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu*. W 2024 r. dokumentacja znajduje się w segregatorze o treści: *Pomoc dla sprawców przemocy*, symbol klasyfikacyjny: 553 - kat. B.10, nr teczek od 1 do 20.

W odniesieniu do powyższego zakresu nie formułuje się uwag.

7.9. Analiza treści programu pod kątem zgodności założonych i realizowanych treści ze standardami określonymi w § 2 rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową:

- 1) Zmiana przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej - cel założony do realizacji w trakcie programu, jednak nie wyartykułowany wprost w taki sposób w treści programu.
- 2) Powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy - cel założony do realizacji w trakcie programu.
- 3) Rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych - cel założony do realizacji, jednak nie wyartykułowany wprost w taki sposób w treści programu.
- 4) Zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy - cel założony do realizacji w trakcie programu, jednak nie wyartykułowany wprost w taki sposób w treści programu.
- 5) Wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania - cel założony do realizacji w trakcie programu.
- 6) Poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej - cel założony do realizacji w trakcie programu.
- 7) Kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez użycia przemocy domowej - cel założony do realizacji w trakcie programu.
- 8) Uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy - cel założony do realizacji w trakcie programu.
- 9) Uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych - cel założony do realizacji w trakcie programu.

W odniesieniu do powyższego zakresu analogiczna pozostaje uwaga opisana w Obszarze II niniejszego protokołu kontroli, gdzie wskazano, że w treści *Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową* nie odniesiono się wprost do standardów prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową zawartych w *rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163)*.

Obszar 8.

Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową (art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Realizacja programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową nie rozpoczęła się w okresie objętym kontrolą. Planowany termin realizacji programu to III lub IV kwartał br.

8.1. Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową.

Powiat Jarosławski posiada opracowany *Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową*, stanowiący integralną część *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Jarosławskim na lata 2024-2030*, przyjętego uchwałą Nr LXXVI/554/2024 Rady Powiatu Jarosławskiego z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie uchwalenia *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Jarosławskim na lata 2024-2030* (akta kontroli str. 143-202). Wykonanie uchwały powierzono Zarządowi Powiatu Jarosławskiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu. Program zawiera w swojej treści: cele programu, określenie adresatów programu, zasady rekrutacji uczestników oraz zasady uczestnictwa w programie, zasady realizacji i dokumentowania programu wraz z harmonogramem, tematykę poszczególnych zajęć grupowych, wzory dokumentów.

Po dokonaniu analizy treści ww. programu ustalono nieprawidłowości, opisane już w Obszarze II niniejszego protokołu kontroli.

8.2. Opis działań prowadzonych na rzecz programu.

Jak wynika z informacji przygotowanej przez specjalistę pracy socjalnej PCPR oraz Dyrektora PCPR (akta kontroli str. 449-462) do udziału w programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową do daty kontroli zakwalifikowano 2 osoby, skierowane przez zespoły interdyscyplinarne. Odbyły one po 1 godzinie spotkań indywidualnych kwalifikacyjnych, prowadzonych przez pracownika PCPR i otrzymały zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programie. Dalszy nabór uczestników programu prowadzony będzie na bieżąco.

Obszar 9.

Wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-

terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz o ich ukończeniu (art. 6 ust. 4 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Osoby zgłaszające się do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym i psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową otrzymują zaświadczenia, zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1164). Przykłady zaświadczeń stosowanych przez PCPR w Jarosławiu - akta kontroli str. 463-469. Dane dotyczące liczby wydanych zaświadczeń przedstawia tabela poniżej.

Rok	Liczba wydanych zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową	Liczba wydanych zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową	Liczba wydanych zaświadczeń o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową	Liczba wydanych zaświadczeń o ukończeniu programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową
2024	19	2	0 Program jest w trakcie realizacji.	0 Program nie rozpoczął się.

Realizator posiada rejestr wydanych zaświadczeń pn. „Rejestr wydanych zaświadczeń uczestnikom programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej w 2024 r.” (19 wydanych zaświadczeń) oraz „Rejestr wydanych zaświadczeń uczestnikom programu psychologiczno-terapeutycznego dla sprawców przemocy domowej w 2024 r.” (2 wydane zaświadczenia), akta kontroli str. 470-471.

Wydawane zaświadczenia podpisywane są z up. Starosty Jarosławskiego przez Panią Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu na podstawie *Upoważnienia Nr 114/2023 z dnia 19.09.2023 r. do wydawania zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych oraz o ich ukończeniu* (akta kontroli str. 472). Upoważnienie zostało wydane na czas nieokreślony.

W odniesieniu do powyższego zakresu zwraca uwagę użycie w nazwie ww. rejestrów terminu „sprawców przemocy”, zamiast „osób stosujących przemoc”, co nie odpowiada

terminologii wprowadzonej ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Ponadto rejestry w nazwie nie posiadają identyfikacji, czy dotyczą zaświadczeń o zgłoszeniu się do udziału w programie, czy o jego ukończeniu.

Obszar 10.

Dokonanie oceny sposobu prowadzenia dokumentacji realizowanych zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz realizacji zaleceń pokontrolnych.

10.1. Sposób prowadzenia dokumentacji.

Dokumentacja dot. przeciwdziałania przemocy domowej prowadzona jest na podstawie *Jednolitego Rzeczowego Wykazu Akt Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu* przyjętego *Zarządzeniem Nr 11/2014 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu z dnia 17 listopada 2014 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitego rzeczowego wykazu akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwum zakładowego*, zmienionym *Zarządzeniem nr 14/2015 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu z dnia 08.12.2015 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitego rzeczowego wykazu akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwum zakładowego* oraz *Zarządzeniem nr 14/2021 z dnia 21.07.2021 r. Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu w sprawie zmian w jednolitym rzeczowym wykazie akt* i w ww. dokumencie ma nadane następujące nr:

450 - „Poradnictwo specjalistyczne”, kat. B.10 (Wnioski o pomoc, konsultacje, interwencje, karty porad, karty pracy socjalnej, dokumentacja),

451 - „Interwencja kryzysowa”, kat. B. 10 (Dotyczy ofiar przemocy w rodzinie),

5521 - „Pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie”, kat. B 10, (Protokoły z narad, dokumentacja podopiecznych, wywiady środowiskowe itp.),

553 - „Pomoc dla sprawców przemocy”, kat. B 10,

5520 - „Kierowanie do Ośrodka Interwencji Kryzysowej”, kat. B 10 (Wnioski, skierowania, wywiady środowiskowe, zaświadczenia, dokumentacja).

(Akta kontroli str. 473-485).

W odniesieniu do powyższego zakresu zwraca uwagę brak stosowania numerów spraw na części dokumentacji udostępnionej podczas czynności kontrolnych, wynikających z *Jednolitego rzeczowego wykazu akt (...)*.

10.2. Realizacja zaleceń pokontrolnych.

W dniach 29-30 maja 2014 r. pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie przeprowadzili kontrolę kompleksową w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu (zn. S-I.431.10.7.2014.EK), która dotyczyła realizacji zadań powiatu z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wykonywanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu: zadań własnych powiatu oraz zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat. Sformułowano wówczas 7 zaleceń pokontrolnych. Ze względu na zmianę wielu aktów prawnych dotyczących tematyki przeciwdziałania przemocy domowej, wydane wówczas zalecenia nie podlegają ocenie.

Podsumowanie oraz stwierdzone nieprawidłowości.

W wyniku kontroli działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu ocenia się pozytywnie z nieprawidłowościami.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości, opisane szczegółowo w protokole kontroli:

1. W odniesieniu do treści Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu stwierdzono, iż w dokumencie tym nadal funkcjonuje nazwa „przemocy w rodzinie”, pomimo, że przepisy w tym zakresie zostały zmienione *ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej* (Dz.U.20024.424).
2. W odniesieniu do zadania wynikającego z *art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej*, jakim jest opracowanie oraz realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, ustalono uwagi odnoszące się do treści *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Jarosławskim na lata 2024-2030*:
 - 1) Brak precyzyjnego harmonogramu realizacji programu - cele programu rozpisano na zadania oraz wskaźniki, jednak nie określono adresatów/odbiorców tych zadań, brak również terminów realizacji poszczególnych zadań, biorąc pod uwagę fakt, że program jest kilkuletni.
 - 2) Zbyt ogólne zapisy, dotyczące monitorowania i ewaluacji programu.
 - 3) Do programu dołączono „Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową”, jako integralną część programu. W odniesieniu do tego programu formułuje się następujące uwagi:
 - a) W treści programu nie odniesiono się wprost do standardów prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową zawartych

w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163).

- b) Brak wskazania miejsca realizacji programu oraz jednoznacznego określenia, czy spełnia ono wymagania zawarte w § 5 ww. rozporządzenia.
 - c) Brak wzmianki na temat uzyskiwania przez osoby zgłaszające się do programu zaświadczeń, zgodne z obowiązującymi przepisami.
 - d) Brak wzmianki na temat uzyskiwania przez osoby, które ukończą program zaświadczeń, zgodne z obowiązującymi przepisami.
 - e) Brak informacji, czy z programu będzie sporządzana sprawozdawczość, w jakiej formie, w jakim zakresie, komu będzie przekazywana i w jakim terminie.
- 4) Do programu dołączono „Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową”, jako integralną część programu. W odniesieniu do tego programu formułuje się następujące uwagi:
- a) W treści programu nie odniesiono się wprost do standardów prowadzenia programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową zawartych w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz.U.2023.1166). Zatem nie ma pewności, czy w trakcie programu zostaną one zrealizowane i uwzględnione przez osobę prowadzącą zajęcia.
 - b) Z treści programu nie wynika jednoznacznie, jaka będzie łączna liczba godzin programu oraz ile godzin programu będzie przypadało na 1 uczestnika. Zwraca się uwagę, że liczba godzin programu rekomendowana przez PUW, tj. 40 godzin pracy indywidualnej i grupowej (na uczestnika). Rekomendacje w tym zakresie zawarto w „Materiałach instruktażowych, dotyczących opracowania i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową”.
 - c) Brak wskazania miejsca realizacji programu oraz jednoznacznego określenia, czy miejsce odpowiada wymogom określonym w § 4 ww. rozporządzenia.
 - d) Brak określenia wymagań kwalifikacyjnych osób, które będą prowadziły zajęcia w ramach programu, odpowiednio do § 5 ww. rozporządzenia.
 - e) Brak wzmianki na temat uzyskiwania przez osoby zgłaszające się do programu zaświadczeń, zgodne z obowiązującymi przepisami.

- f) Brak wzmianki na temat uzyskiwania przez osoby, które ukończą program zaświadczeń, zgodne z obowiązującymi przepisami.
 - g) Brak założeń, dotyczących monitoringu programu, ewaluacji skutków programu.
 - h) Brak informacji, czy z programu będzie sporządzana sprawozdawczość, w jakiej formie, w jakim zakresie, komu będzie przekazywana i w jakim terminie.
3. W odniesieniu do zadania wynikającego z *art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej*, jakim jest opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym, mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową ustalono:
- 1) Brak przyjętego powiatowego programu służącego działaniom profilaktycznym, mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową, co stanowi niedopełnienie wymogu określonego w *art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej*.
 - 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu dysponuje projektem ww. programu. Ustalono następujące uwagi odnoszące się do jego treści:
 - a) Brak części diagnostycznej programu.
 - b) W kilku przypadkach brak doprecyzowania podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań. Wskazywano m.in. „ośrodki pomocy społecznej”, „organizacje pozarządowe”, „placówki oświatowe”, a nie konkretne jednostki/institucje.
 - c) Brak doprecyzowania, w przypadkach, gdzie jest to możliwe, terminów realizacji poszczególnych działań. Wskazanie terminu realizacji na lata 2024-2030 jest niewystarczające.
 - d) Brak doprecyzowania zdania odnoszącego się do „wzmacniania kompetencji osobistych dzieci i młodzieży w zakresie umiejętności unikania zagrożeń związanych ze zjawiskiem przemocy”, w zakresie wskazania metod/form ich realizacji np. warsztaty, spotkania itp.
 - e) Brak doprecyzowania informacji nt. zasad monitorowania, ewaluacji i sprawozdawczości, tj. m.in. brak wskazania form/metod, terminów, jednostek odpowiedzialnych za ich realizację.
4. W odniesieniu do zadania wynikającego z *art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej*, jakim jest zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej, ustalono:

- 1) Nieprawidłową treść § 1 pkt II.3 *Zarządzenia Nr 21/2021 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu (...) w sprawie procedury umieszczania osoby/rodziny w mieszkaniu kryzysowym w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej (...)* wskazującą na możliwość wydłużenia pobytu w mieszkaniu kryzysowym, w zależności od sytuacji osoby/rodziny, która jest sprzeczna z *art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*.
- 2) Wzbudzający wątpliwości zapis w ww. dokumencie wskazujący okres 30 dni od czasu umieszczenia w mieszkaniu kryzysowym PIK na wydanie decyzji o umieszczeniu, co wydaje się być okresem zbyt odległym.
- 3) W dokumentacji regulującej funkcjonowanie PCPR/PIK brak określenia liczby miejsc statutowych, jakimi dysponuje PIK.
- 4) Brak zapewnienia w mieszkaniu kryzysowym opieki popołudniowej i nocnej nad przebywającymi tam mieszkańcami.
- 5) W odniesieniu do indywidualnych kart klienta brak możliwości identyfikacji osoby udzielającej poradnictwa.
- 6) Brak podpisu specjalisty na niektórych indywidualnych kartach klienta.
5. W odniesieniu do zadania wynikającego z *art. 6 ust. 4 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej*, jakim jest tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w treści procedury kierowania osób do specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, ustalono:
 - 1) Nie zostało zmienione nazewnictwo, dotyczące specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w sposób odpowiadający wymogom aktualnie obowiązującej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
 - 2) W procedurze nie określono zasad związanych z udzieleniem wsparcia lub pomocy osobie/rodzinie po opuszczeniu specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.
6. W odniesieniu do zadania wynikającego z *art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej*, jakim jest opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową ustalono nieprawidłowości wymienione w pkt 2 ppkt 3 tego podsumowania
7. W odniesieniu do zadania wynikającego z *art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej*, jakim jest opracowanie i realizacja programów psychologiczno-

terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową ustalono nieprawidłowości wymienione w pkt 2 ppkt 4 tego podsumowania.

8. W odniesieniu do zadania wynikającego z *(art. 6 ust. 4 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej)*, jakim jest wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz o ich ukończeniu, ustalono w kontekście prowadzonych rejestrów zaświadczeń:
 - 1) Użycie w nazwie rejestrów terminu cyt. „sprawców przemocy”, zamiast „osób stosujących przemoc”, co nie odpowiada terminologii wprowadzonej ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
 - 2) W nazwie rejestrów brak identyfikacji, czy dotyczą one zaświadczeń o zgłoszeniu się do udziału w programie, czy o jego ukończeniu.
9. W odniesieniu do sposobu prowadzenia dokumentacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, zwraca uwagę brak stosowania numerów spraw wynikających z *Jednolitego Rzeczowego Wykazu Akt Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu* na części dokumentacji udostępnionej podczas czynności kontrolnych.

Przyczyną powstania wskazanych nieprawidłowości są rozbieżności w prawidłowej interpretacji przepisów prawa, za które odpowiada Pani Agnieszka Majowska - Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu.

Na tym czynności kontroli zakończono.

Protokół kontroli sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje kierownik jednostki podlegającej kontroli.

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania wyjaśnienie przyczyn tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli przez kierownika jednostki podlegającej kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu kontroli przez zespół kontrolny i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej - w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli. W przypadku jednostek posiadających elektroniczną skrzynkę podawczą, zastrzeżenia mogą być przekazane w postaci elektronicznej. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy

podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej wobec zastrzeżeń.

O zachowaniu terminu na zgłoszenie zastrzeżeń do protokołu kontroli decyduje data nadania przesyłki. Zastrzeżenia zgłoszone po terminie lub zgłoszone przez osobę nieuprawnioną pozostawia się bez rozpatrzenia.

/Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej /Dz. U. z 2023 r. poz. 1165/.

Protokół zawiera 34 strony.

Rzeszów, 2024-06-18

Podpisy kontrolujących:

Ewa Kloc

Karolina Nawara

Urszula Klimkiewicz

.....Jarosław.....dnia05.07.2024 r.

/miejsowość/

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Jarosławiu

(-)

mgr Agnieszka Majowska

/pieczęta i podpis Dyrektora jednostki kontrolowanej/